

Obsah

Úvod (Dušan Kováč)	13
I. Vypuknutie prvej svetovej vojny	
Úvod (Dušan Kováč)	18
1. Cisársky manifest. Vyhlásenie vojny. (M. P.)	19
2. Proklamácia uhorskej vlády bezprostredne po vyhlásení vojny Srbsku. (M. P.)	22
3. Ohlas Slovenskej národnej strany o zastavení činnosti počas trvania vojny. (M. P.)	24
4. Úvodník Slovenského týždenníka o dodržiavaní verejného poriadku obyvateľstvom počas vojnového stavu. (M. P.)	27
5. Ohlas Slovenského výkonného výboru Sociálno-demokratickej strany Uhorska. (M. P.)	29
6. Prvé dni vojny v Nemecku a v Rakúsko-Uhorsku. (R. H.)	31
7. Prísaha rakúsko-uhorskej armády. (M. H.)	34
8. Prvé mesiace vojny slovenskými očami. (R. H.)	35
9. Memorandum Slovenskej ligy v Amerike. (D. K.)	37
II. Boje v Karpatoch a ich politické dôsledky: jeseň 1914 - jar 1915	
Úvod (Dušan Kováč)	42
10. Brusilovov útok v Karpatoch. (D. K.)	43
11. Memorandum pre britskú vládu, spísané Robertom Williamom Setonom-Watsonom na základe rozhovoru s Tomášom Garrigueom Masarykom v Rotterdame. (D. K.)	46
12. Vavro Šrobár: Najväčším zlom k najväčšiemu dobru... (D. K.)	51
13. Úvaha Antona Štefánka, hlavného redaktora Slovenského denníka, o výhladoch Slovákov po vojne a potrebe súčinnosti s Čechmi (úryvok). (M. P.)	54
14. Masarykovo memorandum „Nezávislé Čechy“ (D. K.)	57
III. Rozvinutie zahraničného odboja a domáce politické úvahy: 1915 - jar 1917	
Úvod (Dušan Kováč)	72
15. Lojalita slovenských vojakov. (R. H.)	73
16. Úvaha Karola Hušeka, redaktora Slovenského týždenníka, o výhlade riešenia národnej otázky v medzinárodnom kontexte. (M. P.)	77
17. Úvodník Slovenského denníka o pripravách na pomery po skončení vojny a úlohách národných vodcov. (M. P.)	79
18. Clevelandská dohoda. (D. K.)	81
19. Štefánikovo talianske memorandum. (D. K.)	83

20. Zápis o zásadách česko-slovenskej akcie, tzv. Kyjevský zápis. (D. K.).....	92
21. Maurice Janin o Štefánikovi. (D. K.).....	94

IV. Vojnové hospodárstvo

Úvod (Roman Holec).....	98
22. Slovenské podniky počas vojny. (R. H.).....	100
23. Štrajky v továrňach. (R. H., G. D.).....	102
24. Slovenské banky počas vojny. (R. H.).....	105
25. Vojnové pôžičky ako prejav lojality? (R. H., G. D.).....	109
26. Banky v znamení národa alebo trhových zákonov? (R. H.).....	114
27. Správni ľudia na správne miesta. (R. H.).....	117
28. Spolupráca pred spoločným štátom. (R. H.).....	119
V. Spoločnosť a každodenný život	

Úvod (Gabriela Dudeková).....	124
29. Nálady obyvateľstva a bezpečnostné opatrenia na začiatku vojny. (G. D.).....	126
30. Perzekúcia gréckokatolíckych kňazov za rusofilské prejavy. (G. D.).....	129
31. Propaganda na fronte: letáky s proruským obsahom. (G. D.).....	133
32. Povinnosti vojaka: inštrukcie radovým vojakom. (G. D.).....	135
33. Zajatci na území Slovenska. (GD).....	141
34. Zdravotné pomery na fronte a v zázemí. (G. D.).....	145
35. Nedostatok a regulácia. (G. D.).....	150
36. Keď zbrane rinčia, múzy nemlčia: kultúra a propaganda. (G. D.).....	156
37. Zásluhy žien vo vojne a volebné právo. (G. D.).....	160
38. Vojna očami detí. (G. D.).....	164
39. Lojalita Slovákov pod drobnohľadom cenzorov. (G. D.).....	168
40. Každodennosť vojnovej Bratislavy. (R. H.).....	173
41. Na čo letný čas? (R. H.).....	175
42. Pred kolapsom. (G. D.).....	176
43. Kolaps a zrodenie: rozpad rakúsko-uhorskej monarchie a vznik Československej republiky. (G. D.).....	179
44. Prvá slovenská práca o letectve. (R. H.).....	184
45. Divadlo s česko-slovenským finále. (R. H.).....	186
46. „Ohoľ'ho!“ (R. H.).....	188

VI. Únava z vojny. Úvahy o budúcnosti Slovákov

Úvod (Dušan Kováč).....	192
47. Úvaha o najbližších výhladoch postavenia robotníckeho hnutia v spoločnosti. (M. P.).....	193

48. Výzva na zbieranie a sústreďovanie pamiatok o bojovom nasadení a skúsenostiach vojakov na frontoch, ako aj o živote civilného obyvateľstva v zázemí na muzeálne účely. (M. P.).....	195
49. Reskript uhorského kráľa Karola IV. (M. P.).....	198
50. Úvodník anonymného autora o štátnopolitických problémoch reformy volebného zákonodarstva v Uhorsku. (M. P.).....	199
51. Vstupné vyhlásenie Českého zväzu na Ríšskej rade. (D. K.).....	201
52. Úvahy anonymného autora o význame všeobecného volebného práva pre demokratizáciu štátu a aktivity v presadzovaní emancipačných záujmov. (M. P.) ...	203
53. Robotníci u ministrov. (R. H.).....	207
54. Úvahy o východiskách a cestách k naplneniu myšlienok národnej emancipácie. (M. P.).....	211
55. Historické právo, národnostný zákon, „okolie“.... nechajme všetko v hrobe hniť!“ (R. H.).....	215
56. Ivan Déer o viedenskej skupine. (D. K.).....	216
57. Prísaha príslušníkov česko-slovenského vojska v Rusku. (M. H.).....	218
58. Prísaha 1. československej brigády vo Francúzsku. (M. H.).....	220
59. Od zajatca k politikovi - Janko Jesenský. (G. D.).....	222
60. Slováci v česko-slovenskom zahraničnom odboji v Rusku. (G. D.).....	226

VII. Slovenská spoločnosť a politika na pozadí vojnových udalostí v prvej polovici roka 1918.

Úvod (Dušan Kováč).....	230
61. Štrnásť bodov prezidenta USA Woodrowa Wilsona. (D. K.).....	232
62. Otvorený list Vavra Šrobára Matúšovi Dulovi. (D. K.).....	235
63. Základná rezolúcia kongresu utláčaných národov Rakúsko-Uhorska. (D. K.).....	238
64. Národu československému! Tzv. aprílová prisaha. (D. K.).....	239
65. Rezolúcia z prvomájového zhromaždenia v Liptovskom Mikuláši. (D. K.).....	241
66. Zápisnica z tajnej porady Slovenskej národnej strany. (D. K.).....	243
67. Tajná porada. (R. H.).....	246
68. Štefánikova výzva k Čechom a Slovákom. (D. K.).....	247
69. Pittsburská dohoda. (D. K.).....	248
70. Rozsudok nad slovenskými vojakmi po vzbuře v Kragujevci. (M. H.).....	250

VIII. Vznik Česko-Slovenska

Úvod (Dušan Kováč).....	260
71. Nemecká tlač o česko-slovenských légiách. (R. H.).....	261
72. Oficiálne uznanie Československej národnej rady v Paríži francúzskou vládou. (D. K.).....	263
73. Oficiálne uznanie Československej národnej rady vládou Veľkej Británie. (D. K.).....	265

74. Prevrat očami švajčiarskej diplomacie. (R. H.).....	266
75. Vyhlásenie nezávislosti, tzv. Washingtonská deklarácia. (D. K.).....	268
76. Deklarácia spoločných cieľov stredoeurópskych národov. (D. K.).....	272
77. Jurigovo vystúpenie v parlamente a čo mu predchádzalo. (R. H.).....	274
78. Prejav Ferdiša Jurigu v uhorskom sneme. (D. K.).....	276
79. Čo chcú Slováci na konci vojny podľa Milana Hodžu. (R. H.).....	279
80. Vyhlásenie Národného výboru československého o vzniku samostatného česko-slovenského štátu. (D. K.).....	282
81. Ako videli deklaračné zhromaždenie jeho účastníci. (R. H.).....	284
82. Martinská deklarácia. (D. K.).....	286
Prílohy.....	289
Prehľad najvýznamnejších udalostí.....	290
Odporúčané knižné edície prameňov.....	311
Výberový register menný.....	353
Výberový register miestny.....	357